

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 526 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafojeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
<i>Uralova Muxabbat Sanjar qizi</i>	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
<i>Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи</i>	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна</i>	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
<i>Artikbayeva Aziza Abror qizi</i>	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
<i>Berdiyeva Lobar Norqobulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
<i>Esanova Maysara Umirovna</i>	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
<i>Feruz Yusupova Akildjanovna</i>	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
<i>Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
<i>Umarov Xusniddin</i>	
Bo'lajak talabalarning individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
<i>Arslonova Gulsora Kurbonovna</i>	
Ona tili darslarida til kompetensiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
<i>Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
<i>Maxliyo Turoпова Erkin qizi</i>	
Talabalarning kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
<i>Urinova Sabina Shuxrat qizi</i>	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
<i>Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna</i>	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
<i>Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
<i>Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi</i>	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
<i>Avazova Sitara</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorining asosiy shakllari.....	173
<i>Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'lioy Tojiddin qizi</i>	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
<i>Botirova Zohida Doniyor qizi</i>	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
<i>Dilfuza Ochilova Zayniddinovna</i>	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184
<i>Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati 188 Karimova Feruzaxon Zakirovna
	Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method 191 Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish .. 193 Maxmudova Durdona Mirkarimovna
	O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari 196 Mutallibjonov Ma'rufjon
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish 200 Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi
	Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish 204 Norboyeva Moxigul Shavkat qizi
	O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari 207 Norqulova Dildora Shavkat qizi
	Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti 211 Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich
	Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish 214 O'roqova Zilola Salomovna
	Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati 217 Qaramanov Obid Xudayberdiyevich
	Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari 221 Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich
	Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi 226 Ravshanova Nargiza Norboyevna
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish 230 S. Irisova
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari 233 Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish 237 Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abdurafova Muxayyo Xabibullo qizi
	Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv 241 Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi
	Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar 246 Toxirova Farida Olimjonovna
	Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli 251 Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li
	Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi 254 Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich
	Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'рни va ahamiyati 258 Valijonova Mahzunabonu
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari 261 Xakimova Sevara Shavkat qizi
	STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari 264 Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura
	Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi 267 Moxira Niyozqulova Nuraliyevna

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibodot Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraxon Botiraliyevna</i>	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе.....	294
<i>Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании.....	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni.....	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari.....	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida.....	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	378
Nosirova Dilfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari.....	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari.....	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi.....	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников.....	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari.....	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	
"Узбекский текст в русской литературе XX–XXI веков..."	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	

Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащих начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки.....	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyozov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahliyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	
Talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning guruhlar va diskussiyaga asoslangan shakllari (xalqaro tajriba misolida)	475
Xamroyeva Feruza Asrorovna, Ibragimov A'lamjon Amrulloevich	
Ratsional turmush tarzi: nazariy poydevor, psixologik mexanizmlar va amaliy strategiyalar.....	478
Bekmuradov Zarif Xurramovich	
Boshlang'ich sinflarda folklor janrlarini o'qitishda innovatsion pedtexnologiyalardan foydalanish	483
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
Dialogik nutqda to'liqsiz gaplarning funksional–sintaktik xususiyatlari (ingliz va o'zbek tillari misolida).....	488
Artikova Nodirabegim Sanakulovna	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini tevarak-atrof bilan tanishtirishda ekologik qadriyatlarining roli.....	492
Ernyazova Manzura Amankeldi qizi	
Boshlang'ich sinf darslarini samarali tashkil etishda pedagogik mahoratning ahamiyati	496
Kamolitdinova Kamolatxon Muxammadjalilovna	
Masofaviy ta'lim jarayonida seven skillsni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	499
Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna, Masharipova Durdona Raximbergen qizi	
Teacher Competency and Professional Development in Non-Native English Countries: The Karakalpakstan Perspective.....	506
Mamirbaeva Dina, Pirnazarova Mekhiyban	
Maktabgacha ta'limda rivojlanish markazlari integratsiyasi asosida tayanch kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	510
Raxmatova Maftuna Uktamjan qizi	
Milliy kurash texnikasi va taktikasi.....	513
Xomudjonova Feruza, Panjiyeva Gulzoda	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish bosqichlari	517
Xurramova Lobarxon Akramjonovna	
Развитие сотрудничества у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности	521
Аллаева Наргиза Уктамовна	

BOSHLANG'ICH SINFLARDA FOLKLOR JANRLARINI O'QITISHDA INNOVATSION PEDTEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Adizova Nodira Baxtiyorovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori,
boshlang'ich ta'lim kafedrası dotsenti.
Buxoro davlat pedagogika instituti

ORCID: 0000-0002-0469-1705

Annotatsiya: Ushbu maqolada bugungi kun pedagogikasidagi muhim ijtimoiy islohotlar hamda boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarini tashkil etishda ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: ta'lim, pedagogika, interfaol metod, innovatsiya, o'qituvchi, pedagogik texnologiya, ertak, maqol, sanama, masal, folklor.

Abstract: This article examines current educational reforms and analyzes the role and significance of educational technologies in organizing reading literacy lessons in primary grades from a scientific and theoretical perspective.

Key words: education, pedagogy, interactive method, innovation, teacher, pedagogical technology, fairy tale, proverb, folklore.

Аннотация: В данной статье рассматриваются изменения в современной образовательной системе, особенности организации инновационных образовательных технологий на уроках читательской грамотности в начальных классах, а также роль и значение образовательных технологий.

Ключевые слова: образование, педагогика, интерактивный метод, инновация, педагог, педагогическая технология, сказка, пословица, фольклор.

KIRISH

Dunyo xalqlari adabiyotida folklor janrlarining stilizatsiyasi keng tarqalgan adabiy hodisalardan biri sifatida alohida e'tiborni tortadi. Folklor, ya'ni xalq og'zaki ijodining ertak, topishmoq kabi an'anaviy janrlari asosida bolalar adabiyotida she'riy, nasriy, dramatik ko'rinishdagi adabiy ertaklar, maqollar va topishmoqlar ko'plab yaratilganki, ularning o'zaro genetik aloqadorligini, janriy xususiyatlarini, badiiy-kompozitsion belgilarini aniqlash folklor va yozma adabiyot munosabatining bardavomligini asoslashda muhim omil hisoblanadi. Holbuki, folklor san'ati, ta'bir joiz bo'lsa, insoniyatning bolalik qo'shig'idir, deb ayta olamiz ^[1;35-b].

Butun dunyo xalqlari adabiyotshunosligida hozirgi kunda bolalar adabiyotining an'anaviy janrlariga badiiy-estetik hodisa sifatida yondashib, ularning poetik xususiyatlarini, yaratilish asoslarini, ijtimoiy-psixologik omillarini hamda ijodkor badiiy mahoratini ochishga alohida e'tibor qaratilmoqda ^[4;5-b].

Aynan folklorning ertak, maqol, latifa va topishmoq singari qadimiy, an'anaviy janrlarining milliy bolalar adabiyotini yuksaltirishdagi o'rnini, ularni stilizatsiyalashda taqlid, ijodiy ta'sirlanish, immanent va kontekstual yondashuv masalalarini yoritish, bolalar adabiyoti taraqqiyot tamoyillarini hamda undagi shakliy-uslubiy yangilanish turlarini aniqlash ushbu yo'nalishni yanada rivojlantirishga xizmat qilishi haqida bir qancha olimlar ilmiy izlanishlar olib borganlar ^[2;87-b].

Jahon madaniy merosining bu o'lmas asarlari bizga insoniyatning nasl-nasabi, tarixiy ildizlari va olijanob ideallari bir ekanini, binobarin, turli millat va elat vakillarining kelajak sari intilishlari ham mushtarak ekanini anglatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich sinf o'quvchilari badiiy asarlar vositasida o'qish, fikrlash, his etish va ijod qilish ko'nikmalariga ega bo'lib boradilar. Badiiy asar bilan tanishish jarayonida yuzaga keladigan ushbu to'rt holat (o'qish, fikrlash, his etish, ijod qilish) muayyan didaktik vazifalarning bajarilishini ta'minlaydi. Ya'ni:

- yangi ma'lumotlarni o'zlashtirish, atrof-muhit bilan yaqindan tanishib borish (o'qish);

- o'zlashtirilgan ma'lumotlarga tayangan holda predmet, voqea va hodisalarni bir-biri bilan bog'lash hamda natijaga ko'ra xulosaga kelish (fikrlash);
- voqea va hodisalarning ishtirokchilari bo'lgan qahramonlarning ruhiy holatini tushunish, ularga hamdard bo'lish, qo'llab-quvvatlash yoki tanqid qilish (his etish);
- asar voqea va hodisalarining boshqacha yechimga ega bo'lishini istash va bu boradagi takliflarni ilgari surish (ijod qilish) ^[3:62-b].

Hozirgi davrda o'sib kelayotgan avlodni mustaqil fikrlaydigan qilib tarbiyalash muhim vazifalardan biridir. Ushbu masalaning hal etilishi ko'p jihatdan o'qitishning interfaol metodlarini qo'llashga bog'liq. Interfaol so'zi inglizcha "interact" so'zidan olingan bo'lib, "inter – o'zaro", "act – ish ko'rmoq, harakat qilmoq" degan ma'nolarni anglatadi. Interfaol o'qitish muloqotga asoslangan bo'lib, jarayon davomida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida faol o'zaro ta'sir amalga oshiriladi. Interfaol o'qitishning mohiyati o'quv jarayonini shunday tashkil etishdan iboratki, unda barcha o'quvchilar bilish jarayoniga jalb qilinadi hamda erkin fikrlash, tahlil qilish va mantiqiy fikr yuritish imkoniyatlariga ega bo'ladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Darslardagi interfaol faoliyat o'zaro tushunishga, hamkorlikda faoliyat yuritishga, umumiy, lekin har bir ishtirokchi uchun ahamiyatli bo'lgan nazorat topshiriqlarini birgalikda yechishga olib keladigan muloqotli aloqani tashkil etish va rivojlantirishni ko'zda tutadi. Interfaol metodlardan foydalaniladigan o'quv jarayonida o'quvchilar tanqidiy fikrlashga, shart-sharoitlar va tegishli axborotni tahlil qilish asosida murakkab muammolarni yechishga, muqobil fikrlarni chamalab ko'rishga va asosli ravishda qarorlar qabul qilishga, bahslarda ishtirok etishga hamda boshqalar bilan samarali muloqot qilishga o'rganadilar. Buning uchun darslarda individual, juftlik va guruhli ishlar tashkil etiladi, izlanuvchi loyihalar, rolli o'yinlar va ijodiy ishlar qo'llaniladi, hujjatlar hamda axborotning turli manbalari bilan ishlash yo'lga qo'yiladi. Interfaol o'qitishni tashkil etishda, sof o'quv maqsadlaridan tashqari, quyidagi jihatlar ham muhim hisoblanadi:

- guruhdagi o'quvchilarning o'zaro muloqot jarayonida boshqalarning qadriyatlarini tushunib yetishi;
- boshqalar bilan o'zaro muloqot qilish va ularning yordamiga ehtiyoj sezish zaruratining shakllanishi;
- o'quvchilarda musobaqa va raqobatchilik kayfiyatlarini rivojlantirish.

Interfaol usullar asosida o'qitish jarayonida o'qituvchi tomonidan beriladigan topshiriqlar mazmuni o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish uchun kuchli vosita bo'lib xizmat qiladi.

Ushbu topshiriqlar turli murakkablik darajalarida bo'lib, o'quvchilarni fikr yuritish, o'ylash, tasavvur qilish, yaratish yoki sinchiklab tahlil etishga undovchi bo'lishi lozim. Topshiriq savollarini to'g'ri ifoda qilish uchun quyidagi tavsiyalarga amal qilish maqsadga muvofiq:

- topshiriq savollarini aniq va tushunarli shaklda qo'yish;
- ularning mavzu bilan bevosita bog'liq bo'lishini ta'minlash;
- muayyan predmetlardan umumiy xulosalarga borishga harakat qilish;
- faqat "ha" yoki "yo'q", "to'g'ri" yoki "noto'g'ri" kabi javoblarni talab qiladigan savollardan qochish;
- o'quvchilarning intellektual qobiliyatlariga tayangan holda javob berishga undovchi savollar berish;
- o'quvchilarning o'z nuqtai nazarini bildirishiga imkon yaratish hamda javob jarayonida "Nima uchun shunday deb o'ylaysiz?" kabi savollar bilan ularning fikrini chuqurlashtirib borish.

Quyida ayrim interfaol metodikalarning tavsifi va mohiyati keltiriladi.

"Aqliy hujum" metodi muayyan mavzu yuzasidan berilgan muammolarni hal etishda keng qo'llaniladigan usul bo'lib, u mashg'ulot ishtirokchilarini muammo xususida keng va har tomonlama fikr yuritishga, o'z tasavvurlari va g'oyalaridan samarali foydalanishga rag'batlantiradi. Ushbu metod yordamida tashkil etilgan mashg'ulotlar jarayonida muayyan muammolar yuzasidan bir nechta original yechimlarni topish imkoniyati yuzaga keladi.

"Aqliy hujum" metodi tanlangan mavzular doirasida muayyan qadriyatlarni aniqlash va ularga muqobil bo'lgan g'oyalarni tanlash uchun qulay sharoit yaratadi. Mazkur metoddan foydalanishda mashg'ulot ishtirokchilarini keng fikr yuritishga undash, bildirilayotgan fikrlar miqdorini rag'batlantirish, o'quvchilarning shaxsiy fikr va g'oyalarga tayangan holda ularni umumlashtirish hamda baholashdan voz kechish muhim ahamiyatga ega. Chunki fikr va g'oyalarni baholashga yo'l qo'yilishi ta'lim oluvchilarning yangi fikrlar bildirish faolligini pasaytirishi mumkin. Shuning uchun metodni qo'llashdan asosiy maqsad ta'lim oluvchilarni muammo yuzasidan keng va chuqur fikr yuritishga rag'batlantirishdan iborat ekanligini e'tibordan chetda qoldirmaslik lozim ^[3].

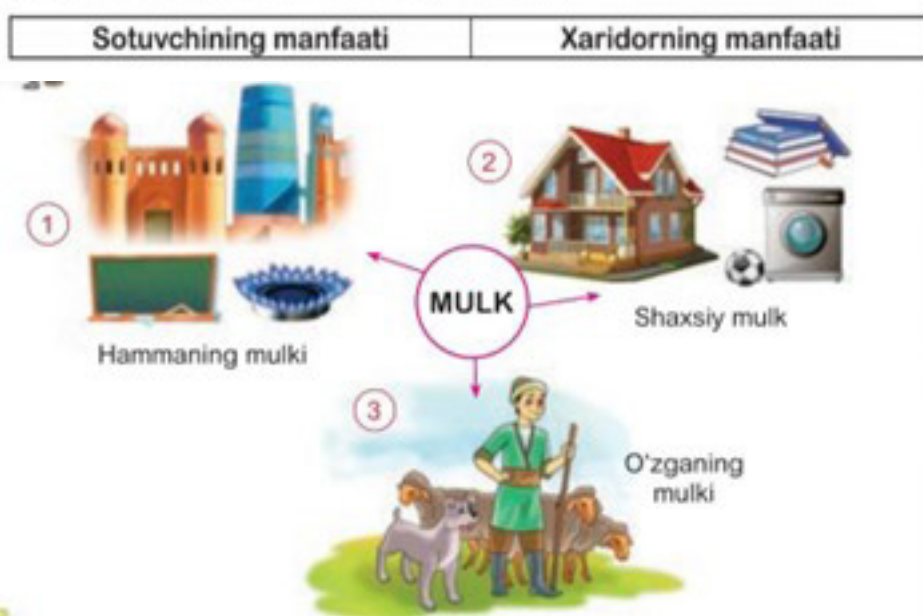

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich sinf darsliklarini tahlil qilish natijasida o'quvchilarda ko'proq nutqiy kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan yondashuv ustuvor ekanligini kuzatish mumkin. Boshlang'ich sinflarda asosan Klaster metodi, Topgan topaloq musobaqasi metodi, B/B/B metodi, T metodi, Xat metodi kabi metodlardan foydalanilishi o'quvchilarning mavzuni yanada mukammal tushunishiga imkon beradi. Yuqorida nomi ko'rsatilgan metodlar dars jarayonida o'quvchilarning mavzuni aniq va ongli o'rganishiga yordam beradi. Masalan, 3-sinf 109-betdagi "Sotuvchi, xaridor va narx", 116-betdagi "Birovning mulki" nomli mavzularni klaster metodi va T metodi orqali o'tilganda, an'anaviy dars metodlariga nisbatan ushbu metodlar yaxshiroq samara berganiga guvoh bo'lindi.

7. Sotuvchi va xaridor manfaatlariga mos holatlarni aniqlab, ularni ikki ustunga ajratib yozing.

Narxning qimmatligi, mahsulotning ko'pligi, mahsulotning sifati, ishlab chiqaruvchi korxonaning mashhurligi, reklamaning mavjudligi, narxning arzonligi, mahsulotning kamligi.

1-rasm: T metodi

Hammaning sevimli ertak qahramonlari Zumrad va Qimmat obrazlarining xislatlari "Klaster usuli" dan foydalanilgan holda ijobiy va salbiy xususiyatlarga ajratib sanab chiqildi.

2-rasm: Zumrad va Qimmat obrazlari Klaster usulida

Milliy dastur asosida tuzilgan boshlang'ich sinf darsliklarini tahlil qilganimizda xalq og'zaki ijodi janrlaridan topishmoq, maqol, ertak, rivoyat, tez aytish kabi shakllarga keng murojaat qilinganini ko'rish mumkin. Yangilik sifatida buxorolik folklorshunos olim Oxunjon Safarov tomonidan bolalar folklorida 25 dan ortiq janrlar ochib berilgani ta'kidlanadi. Ushbu janrlar ichidan sanamalarning darsliklarga kiritilgani muhim ahamiyat kasb etadi ^[5: 27-b].

Topishmoqlar:

Suyanmasang turolmas, sen minmasang yurolmas (velosiped).

Ichi bo'yoq, sirti tayoq (qalam).

Osti tosh, usti tosh, o'rtasida chandir bosh (toshbaqa).

Tunda ko'rib cho'g' deysan, tongda ko'rib yo'q deysan (yulduz).

Tanga-tanga to'ni bor, mittigina ko'zi bor, suzsa suvlar jimirlar, qamishlar ham qimirlar (baliq).

O'lgudayin ayyorman, o'rmon ichra sayyorman, dumim supurgisifat, na do'stim bor, na ulfat, meni qilmay ko'p kulgi, nomim to'g'ri ayt (tulki).

Tez aytish:

Bir dona bedana, bedana bir dona.

Maqollar:

Oltin olma, duo ol.

Hunar hunardan unar.

Harakatda barakat.

Har kim ekkani o'rar.

Mehnatning tagi rohat.

Ona yurtning omon bo'lsa, rang-u ro'ying somon bo'lmas.

Bugungi ishni ertaga qo'yma.

Qor yog'di – don yog'di.

Bola odobi bilan aziz.

Qush qanoti bilan, odam do'sti bilan.

Do'stsiz boshim – tuzsiz oshim.

Bulbul chamanni sevar, odam – Vatanni.

Ertaklar:

Kemiroy ertagi, Zumrad va Qimmat ertagi.

Topishmoqlar:

Qo'lsiz, oyoqsiz eshik ochar (shamol).

Oppoqgina dasturxon yer yuzini qoplagan (qor).

Oyog'i yo'q – qochadi, qanoti yo'q – uchadi (shamol).

O'tda yonmaydi, suvda botmaydi (muz).

Bu jonivor beozor, usti nuqul tikanak, koptok deysiz bemalol, bo'lib olsa g'ujanak (tipratikan).

To'r ustida yashaydi, pashshani o'rab tashlaydi (o'rgimchak).

Bir aybi bor – turib semiradi (xamir).

“Teg” desam tegmaydi, “tegma” desam tegadi (lab).

Yo'l ko'rsatar hammaga, hamisha uch xil chiroq, e'tiborsiz bo'lsa kim, deydi:

Ko'zlarimga boq” (svetofor).

Sandiq to'la oq sadaf, turishadi tortib saf, o'ttiz ikkita o'rtoq, yashaydi ahil-inoq (tish).

Katta-kichik besh o'rtoq, uyushsa bo'lar to'qmoq (barmoq).

Dum-dumaloq, yum-yumaloq, ichi to'la havo-yoy, tepsam otar shataloq (koptok).

Maqollar:

Yoz mevasi – qish xazinası.
 G'oz kelgani – yoz kelgani.
 Yomg'ir – ekinning joni.
 Sog' tanda sog'lom aql.
 Toza havo – ming dardga davó.
 Til bilgan – el biladi.
 Til – dil jarchisi.
 Do'st kulfatda sinalar.

Tez aytishlar:

Jamol, Jalol, Jo'ralar boqdi jajji jo'jalar.
 Sovuqda tovuqqa tovoqda bodroq sochdim.
 Qo'zichoq – ko'zlari munchoq, ovunchoqning vaqti chog'ı.
 Tojining tojdor xo'rozi gultojxo'roz tagida.
 Pirpirak pirillaydi, chirildoq chirillaydi.
 Tohir tog'a tog'da tulki tutdi.
 Qalpoqni top, qopqoqni yop.
 Oq choynakka oq qopqoq, ko'k choynakka ko'k qopqoq.
 Qozichog'im qo'ng'ir, oq, qo'ng'iroqli qo'zichoq.
 Qurilishda terak kerak, demak, ekmoq kerak terak.

Ertaklar:

Zumrad va Qimmat, Egrivoy va To'g'rivoy, Qizil shapkacha, Uch og'ayni botirlar, Sholg'om ertaklari asosida rasmlar berilgan, Serkaboboning hiylasi, Bo'g'irsoq, G'alati ziyofat.

Sanamalar:

Bir, ikki, o'n olti, o'n olti deb kim aytdi, o'n olti deb men aytdim.

XULOSA

Xalq og'zaki ijodi bolalarning fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalaydi, ularning ertaklarni so'zlab berishlari va ertak tinglashlari orqali nutq madaniyatlari rivojlanadi. Bunda ertakdagi muhim badiiy detallarni tanlay bilish va ularni ko'zda tutilgan maqsadga yo'naltirish ham katta ahamiyatga ega – xarakterli detallar o'quvchilarga estetik zavq bag'ishlaydi va kuchli ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF-60-son Farmoni. \ <http://www.lex.uz>
2. Afzalov M. O'zbek xalq ertaklari haqida. – Toshkent: Fan, 1964. – 68 b.
3. Asqarova O'., Mo'minova D. O'qish darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Namangan, 2019.
4. Madayev O., Sobitova T. Xalq og'zaki poetik ijodi. – Toshkent: "Sharq", 2010-yil. – 17-29-betlar.
5. Safarov O. O'zbek xalq og'zaki ijodi. – Toshkent: "Musiq", 2010-yil. – 7-9-betlar.
6. Bakhtiyorovna, Adizova Nodira, and Jamolova Lyubab Ilkhomovna. "Таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнларида интерфаол методлардан фойдаланишнинг ҳозирги кундаги ҳолати." *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 5 (2022): 330-333.
7. Adizova N., Uktamova M. "Interfaol mashqlar asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish." *E Conference Zone*, 2023.
8. Baxtiyorovna, Adizova Nodira, and Jamolova Lyubab Ilkhomovna. "Faol ta'lim asosida darslarni tashkil qilish – ta'lim samaradorligini oshirish omili sifatida." *PEDAGOGS jurnali*, 1(1) (2022): 52-53.
9. Bakhtiyorovna, Adizova Nodira, and Jamolova Lyubab Ilkhomovna. "Basic principle of personalized educational technology." *Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali*, 2(10) (2022): 296-298.
10. Адизова Нодира Бахтиёровна. "Этимология некоторых топонимов Бухарской области." *Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali*, 2(1) (2022): 513-516.
11. Adizova N. "Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilar nutqini o'stirish omillari." *Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi, Buxoro davlat universitetining Pedagogika instituti jurnali*, 2(2) (2022).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.